

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Vroegefasefinanciering (VFF) innovatieve bedrijven	TELEFOONNUMMER	+31621124703
DATUM	29-03-2022	E-MAILADRES	hans.rijnten@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-852987353-4480	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Hans Rijnten	TEAM	ECO
NUMMER PS	PS2022BEM10	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk
COMMISSIE	Bestuur, Economie en Middelen		
BIJLAGEN	1. Bijlage Statenvoorstel Vroegefasefinanciering (VFF) innovatieve bedrijven; TRL-fasen en andere fondsen (UTSP-852987353-4483)		

Gevraagde besluiten:

1. Een bedrag van € 1,5 miljoen beschikbaar te stellen binnen de begroting voor de ROM Regio Utrecht voor het uitvoeren van de VFF-regeling.
2. Als dekking hiervoor, onder voorbehoud van de vaststelling van de jaarstukken 2021, het in 2021 beschikbare bedrag van € 750.000 via een bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening en aanvullend € 750.000 uit het rekeningresultaat bij de jaarrekening 2021 toe te kennen.

Inleiding:

De Vroegefasefinanciering betreft een regeling van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) waarmee leningen kunnen worden verstrekt aan innovatieve starters en MKB-ondernemingen om te onderzoeken of hun idee kans van slagen heeft op de markt (hierna: VFF-regeling). Hiermee kunnen ideeën van planfase naar startfase worden gebracht. In deze fase is er meestal maar weinig geld in de markt beschikbaar, waardoor ondersteuning vanuit de overheid gewenst is. Het Ministerie EZK stelt budget beschikbaar voor provincies onder voorwaarde van 50% cofinanciering. In IPO verband is de verdeling van het beschikbare budget vanuit ministerie EZK tussen de provincies besproken. De provincie Utrecht heeft daarbij een relatief bescheiden deel gereserveerd voor een aanvraag van in totaal €1,5 miljoen (2 tranches van €750.000,-) die door EZK worden verdubbeld.

Het idee voor een aanvraag voor de VFF-regeling is eerder onder de aandacht gebracht van uw Staten bij de Statenbrief inzake de Reserve Covid flankerend beleid. Zie: <https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Bestuur-Economie-en-Middelen/2021/31-maart/09:00/2021BEM32-02-1-Overzicht-initiatieven.pdf>. De directe relatie tussen de VFF-regeling en Covid was echter onvoldoende onderbouwd. Tegelijkertijd zien we met de komst van de ROM Regio Utrecht en in het kapitaalmarkt behoefteonderzoek dat bij de oprichting van de ROM is uitgevoerd een behoefte aan deze vorm van financiering.

Dat is de reden dat in de begroting van 2021 een bedrag van €750.000,- was gereserveerd voor cofinanciering van een aanvraag voor de VFF-regeling in de 1^e tranche. De uitvoering voor deze regeling is logischerwijs belegd bij de ROM Regio Utrecht, waar zowel provincie Utrecht als Ministerie EZK aandeelhouder in zijn. De aanvraag van de ROM kon eind vorig jaar echter niet in behandeling worden genomen, omdat het minimale bedrag voor een

aanvraag €2 miljoen betreft (50% Rijk/50% provincie). Met de reservering van €750.000,- kwamen we dus €250.000,- tekort voor een aanvraag van de minimaal benodigde omvang.

Daarom is besloten beide tranches in één keer aan te vragen voor in totaal €3 miljoen, maar daarvoor ontbreekt op dit moment het benodigde budget bij de provincie. Dat is de reden dat we via dit Statenvoorstel zowel een beroep doen op het reeds gereserveerde budget van €750.000,- voor de VFF-regeling dat in de Voorjaarsrapportage 2021 is opgenomen, als op nog eens €750.000,-. Deze laatste claim was wel voorzien voor de tweede tranche van de VFF-regeling, maar nog niet eerder opgenomen in de begroting.

Juridische en andere relevante kaders:

- Art. 193 Provinciewet, bevoegdheid vaststelling begroting door PS
- Art. 158 Provinciewet, bevoegdheden dagelijks bestuur GS
- Art. 4:23 lid 3 sub c. Awb begrotingssubsidie, als grondslag voor de subsidieverlening.
- Algemene subsidieverordening provincie Utrecht (AsvpU 2022)
- Algemene Groepsvrijstellingsverordening 651/2014 (AGVV) betreffende staatssteun.
- De leningen die de ROM verstrekken zijn niet marktconform en vormen staatssteun. Deze leningen voldoen aan de voorwaarden van art 22 AGVV (innovatieve starters) of art 25 AGVV (MKB) en kunnen als toegestane steun verstrekt worden.

Argumentatie:

De VFF-regeling voorziet in een financiële behoefte bij innovatieve bedrijven, waarin de markt op dit moment niet voorziet (marktfalen). Hierdoor blijven goede ideeën op de plank liggen die kunnen bijdragen aan de oplossingen voor onze maatschappelijke vraagstukken op het gebied van de zorg, duurzaamheid of digitalisering. Met een aanvraag uit de VFF-regeling kunnen MKB-bedrijven, innovatieve starters of academische innovatieve starters onderzoeken of hun idee technisch haalbaar is en geschikt is voor de markt.

Het Statenvoorstel wordt in de vergadering voorafgaand aan de PS-vergadering waarin de Jaarrekening 2021 wordt besproken, aan uw Staten aangeboden. De reden hiervoor is dat het voornemen tot besluit voldoende zekerheid geeft richting RVO om de procedure alvast in gang te zetten. Dat betekent dat parallel aan de feitelijke financiële toezegging middels de vaststelling van de Jaarrekening 2021 eind juni, er reeds een aanvraag in behandeling kan worden genomen. Hiermee boeken we bijna 2 maanden tijdswinst, waardoor innovatieve bedrijven eerder kunnen worden ondersteund met de VFF-regeling.

Doelen en brede welvaart indicatoren:

De VFF-regeling levert een directe bijdrage aan Beleidsdoel 8.3 van het Programma Economie; Bedrijven en (kennis)instellingen zijn innovatief sterk. Vanuit de VFF-regeling zullen ongeveer 10 leningen worden verstrekt aan innovatieve bedrijven die een bijdrage leveren aan de vraagstukken uit de regionaal economische agenda (REA) die bij de oprichting van de ROM Regio Utrecht is vastgesteld als strategisch/inhoudelijk kader.

Brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Het dagelijks leven speelt zich grotendeels op regionaal niveau af. Waar mensen wonen, en wat die regio te bieden heeft aan bijvoorbeeld werk, scholen, woningen maar ook de kwaliteit van de leefomgeving, is daarom van groot belang voor hun welvaart. Het schaalniveau van de regio is daarmee essentieel voor een beleid gericht op het verbeteren van de brede welvaart. De inzet vanuit ons economisch beleid is om die reden niet alleen gericht op materiele welvaart, maar juist ook op aspecten als gezondheid, leefomgeving en meer lange termijneffecten als klimaat/energie. Bij de besluitvorming over de oprichting van de ROM Regio Utrecht is dit aspect ook statutair verankerd.

Participatie:

De VFF-regeling is een financieel instrument dat vanuit het Ministerie EZK landsdekkend wordt aangeboden. In IPO-verband is de regeling ook onderwerp geweest van gesprek tussen de provincies over een verdeelsleutel voor het beschikbare budget. De uitvoering van de VFF-regeling vindt in de meeste provincies plaats via de ROM's, die ook in een landelijk overleg verenigd zijn. Op die manier ontstaat een goed overzicht van de financieringsbehoefte en de bedrijven die in aanmerking komen voor de regeling en wordt kennis en ervaring gedeeld tussen de provincies en de ROM's.

Financiële consequenties:

Voor de VFF-regeling is via de Voorjaarsrapportage 2021 reeds een budget beschikbaar gesteld van €750.000,-. Door de eerdergenoemde minimum omvang voor een aanvraag kon dit bedrag niet in 2021 worden ingezet voor een aanvraag door de ROM Regio Utrecht. Wij zullen uw Staten via de bestemmingsvoorstellen bij de jaarstukken 2021 voorstellen om die middelen voor 2022 e.v. beschikbaar te stellen (door te schuiven).

Tegelijkertijd doen wij een verzoek om een aanvullend budget van € 750.000, voor 2022 e.v. -beschikbaar te stellen uit het jaarrekeningresultaat 2021, waarmee beide tranches voor de VFF-regeling in één keer kunnen worden aangevraagd. Hiermee kan de minimum omvang voor een aanvraag ruimschoots worden bereikt. Voor dit bedrag doen wij tevens een voorstel om via de bestemmingsvoorstellen bij de jaarstukken 2021 het aanvullend budget met een omvang van €750.000,- voor 2022 e.v. beschikbaar te stellen.

De subsidie aan de ROM wordt beschikt als een meerjarige projectsubsidie. De lastneming van de subsidie zal in meerdere boekjaren verantwoord worden. Bij de subsidieaanvraag zal de ROM hiervoor een meerjarig bestedingsplan indienen. Via de reguliere planning- en controlcyclus zal daarvoor de benodigde begrotingswijziging worden voorgelegd aan uw Staten. Voor de regeling vindt een gescheiden boekhouding plaats bij de ROM Regio Utrecht ten behoeve van verantwoording over besteding van de middelen. Van de € 1,5 miljoen is conform de eisen/randvoorwaarden die door RVO aan de VFF-regeling worden gesteld, (max.) 17% bestemd voor uitvoeringskosten door de ROM en het overige deel voor het uitzetten van de leningen.

Vervolg:

Na positief besluit vinden de volgende vervolgstappen plaats:

- Subsidiebeschikking aan ROM Regio Utrecht voor €1,5 miljoen ten behoeve van de VFF-regeling onder voorbehoud van definitieve vaststelling via de Jaarrekening 2021
- Aanvraag door de ROM Regio Utrecht bij RVO voor de VFF-regeling voor totaal €3 miljoen, waarvan €1,5 miljoen van de provincie Utrecht en €1,5 miljoen van Ministerie EZK
- Definitief besluit via vaststelling stukken Jaarrekening 2021.
- Beoordeling van de aanvraag door RVO; technische toets en deskundigencommissie
- Na goedkeuring RVO; uitvoering van de VFF-regeling door ROM Regio Utrecht.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Ontwerpbesluit

Besluit op 11-05-2022 tot vaststelling van Vroegefasefinanciering (VFF) innovatieve bedrijven.

Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 11-05-2022.

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 29-03-2022
met nummer: UTSP-852987353-4481
van afdeling SLO, team ECO.

Overwegende dat:

- Zowel uit het kapitaalmarktbehoefteonderzoek dat ten grondslag ligt aan de oprichting van de ROM Regio Utrecht, als uit de contacten met bedrijven van de ROM, blijkt dat er een grote behoefte bestaat bij innovatieve bedrijven aan financieringsmogelijkheden voor de vroege fase van de groei van hun bedrijf;
- Het voornemen om deel te nemen aan de regeling voor vroegefasefinanciering (VFF-regeling) reeds eerder kenbaar is gemaakt aan uw Staten in de Statenbrief over de Reserve Covid flankerend beleid;
- Er in 2021 bij de Voorjaarsrapportage reeds een bedrag van €750.000,- is gereserveerd voor een 1^e tranche aanvraag bij RVO voor de VFF-regeling (en in dezelfde Voorjaarsrapportage al melding is gemaakt van een 2e tranche);
- Deze aanvraag door een administratieve fout aangaande de minimale omvang van een aanvraag eind 2021 niet in behandeling kon worden genomen bij RVO;
- Het administratieve vraagstuk wordt opgelost door beide tranches die we voor de VFF voornemens waren, samen te voegen tot één aanvraag.

Besluiten:

1. Een bedrag van € 1,5 miljoen beschikbaar te stellen binnen de begroting voor de ROM Regio Utrecht voor het uitvoeren van de VFF-regeling.
2. Als dekking hiervoor, onder voorbehoud van de vaststelling van de jaarstukken 2021, het in 2021 beschikbare bedrag van € 750.000 via een bestemmingsvoorstel bij de jaarrekening en aanvullend € 750.000 uit het rekeningresultaat bij de jaarrekening 2021 toe te kennen.

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

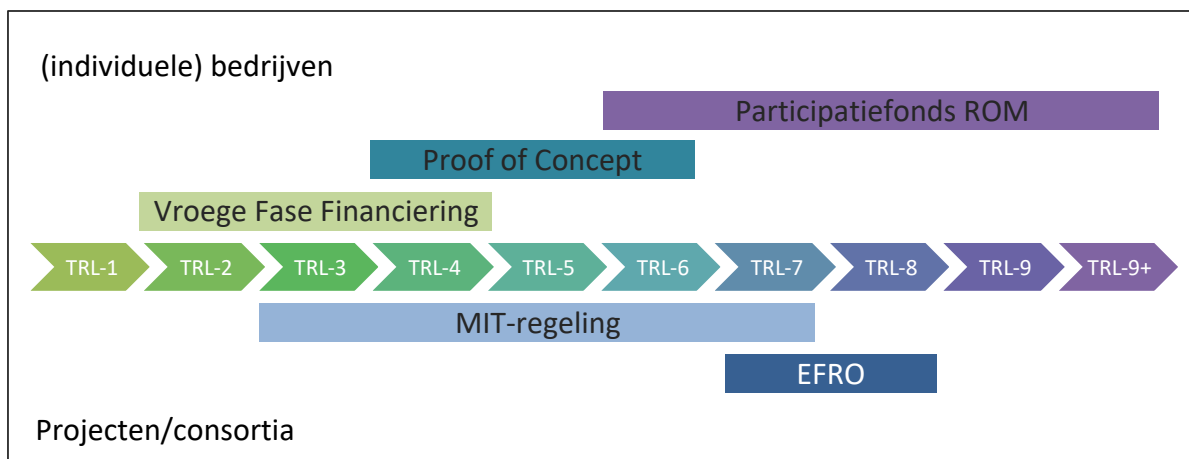
Griffier,
mr. C.A. Peters

DATUM	29-3-2022
AAN	Provinciale Staten
VAN	College van Gedeputeerde Staten
DOORKIESNUMMER	06-21124703
ONDERWERP	Bijlage 'Statenvoorstel Vroegefasefinanciering'

Inleiding

De Vroegefasefinanciering betreft een regeling van RVO waarmee leningen kunnen worden verstrekt aan starters en MKB-ondernemingen om te onderzoeken of hun idee kans van slagen heeft op de markt. Hiermee kunnen ideeën van planfase naar startfase worden gebracht. In de afgelopen jaren zijn meerdere voorstellen gepasseerd voor versterking van het fondsvermogen in de regio Utrecht in het algemeen en voor de ROM Regio Utrecht in het bijzonder. In deze memo wordt een overzicht gegeven van de verschillende fondsen en regelingen en hoe deze zich verhouden tot de levensfase (TRL) waarin een bedrijf of project zich bevindt. Elk van deze levensfasen vereist weer een andersoortige financiering; van subsidie of lening tot (aandelen) participatie met verschillende bijbehorende risico's. Voor het duiden van het onderscheid tussen de verschillende fondsen wordt uitgegaan van de Technology Readiness Levels (TRL-fasen). Een overzicht van de verschillende fasen met een korte omschrijving is opgenomen als bijlage bij deze memo. In onderstaande figuur staan de verschillende regelingen waar we als provincie Utrecht in het kader van de regionaal economische samenwerking bij betrokken zijn.

Financiële instrumenten naar TRL-fasen

Vroege fase Financiering (VFF)

De VFF-regeling is bedoeld voor eerste fase financiering vanaf TRL-fase 2 tot maximaal fase 6. De ROM Regio Utrecht wil deze regeling vooral inzetten op TRL 2-4 om overlap met het Proof of Concept (POC) fonds te voorkomen. Het gaat om de fase van toewerken naar een Proof of Concept. De VFF-regeling betreft een gestandaardiseerd product; lening met rente Euribor + 5%. De VFF zal vooral ingezet worden om bedrijven in de valorisatieprogramma's bij de Universiteit Utrecht en het UMC Utrecht te kunnen ondersteunen. Voor de ROM is dit interessant omdat dit meer zicht geeft op kansrijke ondernemingen in die programma's. Een vereiste voor de VFF-regeling is dat bijvoorbeeld het POC-fonds of een andere investeerder bij het verstrekken van de lening al het commitment afgeeft dat zij op termijn een vervolginvestering willen verstrekken, mits aan een aantal voorwaarden is voldaan. Zo wordt er gebouwd aan zogenaamde 'treintjes' voor het helpen van innovatieve bedrijven door de verschillende groeifasen.

Proof of Concept (POC) fonds

Het POC-fonds richt zich op de fase hierna (TRL 4-6). Het gaat in deze fase om de opwerking naar een POC in praktijk (in geval van een medisch proof of concept van 'in vitro' naar 'in vivo'). Er is dan een eerste Proof of Concept in een laboratorium (of andere praktijk) omgeving. Omzet voor een bedrijf is in deze fase nog niet verplicht. De vorm van dit fonds is een converteerbare lening of aandelenparticipatie. Er is cofinanciering vanuit de markt verplicht, maar gezien de vroege fase is dat nog beperkt tot gemiddeld 25%. Een deel van het huidige POC-fonds is gevuld met Europees geld vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). De verwachting is dat het fonds eind 2023 zal zijn uitgeput. Dan zal er naar verwachting weer een beroep worden gedaan op de EFRO-middelen met cofinanciering vanuit de regio.

Participatiefonds (PCP)

Het Participatiefonds volgt op het POC-fonds en loopt vanaf TRL-fase 6 en hoger. Vanuit een Proof of Concept in een productieomgeving wordt gewerkt naar het doorgroeien van het bedrijf tot *Scale-up* (en verder). In de praktijk zijn er al omzetten, maar is de onderneming in zijn algemeenheid nog verlieslatend. De vorm van financiering betreft meestal een aandelenparticipatie, maar soms ook een converteerbare lening. Bij het PCP is cofinanciering vereist. Op portefeuilleniveau minimaal 45%, met een streefgetal van 65%. Tot nog toe heeft het PCP-fonds steeds tenminste 65% cofinanciering behaald.

MIT-regeling

Binnen de regeling MKB Innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT) kunnen bedrijven, kennisinstellingen en andere overheden subsidie aanvragen voor activiteiten die gericht zijn op het stimuleren van de kenniseconomie en innovatie en bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de Regionale Economische Agenda. De MIT-regeling kent een gedeelte voor haalbaarheidsprojecten en een gedeelte voor R&D-samenwerkingsprojecten. Een subsidie voor een haalbaarheidsproject is bedoeld om de technische en economische risico's in kaart te brengen van een voorgenomen innovatieproject. Zoals bijvoorbeeld een literatuuronderzoek, marktverkenning of industrieel onderzoek. Binnen de pijler MIT-R&D is het mogelijk om een subsidie aan te vragen voor een R&D-samenwerkingsproject. Een R&D-samenwerkingsproject is gericht op de ontwikkeling of vernieuwing van producten, productieprocessen of diensten. Het project bestaat uit een industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling of combinatie daarvan dat door een samenwerkingsverband van minimaal 2 MKB-ondernemers wordt uitgevoerd.

Kansen voor West/EFRO

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) richt zich op het versterken van de regionale concurrentiekracht en het vergroten van de werkgelegenheid. Om aanspraak te maken op deze Europese gelden werkt provincie Utrecht samen met de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht in het samenwerkingsverband Kansen voor West. Voor de periode 2021-2027 zet West zich in om initiatieven, projecten en programma's op het gebied van innovatie, klimaat en duurzame stedelijke ontwikkeling een extra impuls te geven. Dit gebeurt door het ondersteunen van initiatieven (tot 40% van totale subsidabele kosten) die passen binnen het Operationeel Programma van Kansen voor West en de Regionale Economische Agenda met ondermeer projectsubsidies, financieringen onrendabele top en voucherregelingen en door bijdragen aan fondsen zoals het Proof of Concept Fonds en het Participatiefonds van de ROM Utrecht Region om het investeringsvermogen voor het MKB te vergroten. Met Kansen voor West 3 (2021-2027) zal nog meer dan voorheen worden ingezet op de latere TRL-fasen 7 en 8.

Overzicht en omvang fondsen

Onderstaand overzicht geeft een indruk van de omvang van de diverse fondsen in 2022.

Fonds	Omvang
VFF-regeling	€ 3 miljoen (t.b.d.)
POC-fonds	+/- € 3 miljoen
Participatiefonds	+/- € 50 miljoen
MIT-haalbaarheid	0,85 miljoen
MIT-R&D	2,46 miljoen
Kansen voor West/EFRO	19,8 miljoen

Bijlage: De TRL-niveaus uitgelegd (bron: <https://www.snn.nl/kennisbank/trl-niveaus-uitgelegd>)

TRL	Naam	Fase	Omschrijving
1	Fundamenteel onderzoek	<i>Discovery</i>	Je doet onderzoek naar het innovatieve idee en de basisprincipes van de innovatie. Je bent hierbij bezig met fundamenteel onderzoek en deskresearch.
2	Toegepast onderzoek		Je hebt de basisprincipes onderzocht en gaat nu bezig met de formulering van het technologisch concept en de praktische toepassingen. In deze fase ben je vooral bezig met experimenteel en/of analytisch onderzoek.
3	Proof of concept		Je onderzoekt de toepasbaarheid van het concept op experimentele basis (experimenteel proof of concept). Je toetst en valideert hypothesen over verschillende componenten van het concept.
4	Implementatie en test prototype	<i>Development</i>	Je gaat de Proof-of-concept van jouw innovatie op labschaal testen. Het design, de ontwikkeling en het testen van technologische componenten vinden plaats in een labomgeving. Je integreert technische basiscomponenten met elkaar om de werking te garanderen. Een prototype dat je in deze fase ontwikkelt, kost relatief weinig geld en tijd om te ontwikkelen en is daarmee nog ver verwijderd van een definitief product, proces of dienst.
5	Validatie prototype		Je onderzoekt de werking van het technologisch concept in een relevante omgeving. Dit is de eerste stap in de demonstratie van de technologie. Een prototype dat je in deze fase ontwikkelt, kost relatief veel tijd en geld en is niet ver verwijderd van het uiteindelijke product of systeem.
6	Demonstratie prototype in testomgeving		Je gaat het concept uitgebreid testen en demonstreren in een relevante testomgeving. Deze testomgeving lijkt op een operationele omgeving, bijvoorbeeld in een pilot plant. Het testen vindt plaats na de technische validatie in een relevante (pilot) omgeving. Het concept geeft inzicht in de werking van alle componenten tezamen.
7	Demonstratie prototype in operationele omgeving	<i>Demonstration</i>	Je gaat het concept testen en demonstreren in een gebruikersomgeving om werking in een operationele omgeving te bewijzen. De demonstratie van het concept in een praktijkomgeving levert je nieuwe inzichten op voor de definitieve markttoepassing van jouw innovatie.
8	Product/ dienst is compleet en operationeel		In deze fase krijgt jouw innovatie zijn definitieve vorm. Je hebt de technologische werking getest en het is bewezen dat het voldoet aan gestelde verwachtingen, kwalificaties en normen (certificering). Daarnaast bepaal je de financiële kaders voor (massa)productie en lancering.
9	Marktintroductie product/dienst/procedé	<i>Deployment</i>	Jouw innovatie is technisch en commercieel gereed; productierijp en klaar voor lancering in de gewenste marktomgeving. Nu het totale ontwikkelingsproces is afgerond is de volgende stap het commercieel wegzetten van een product bij de gewenste doelgroep in de juiste markt.